

Driftsplan for elg Vorma Øst Elgvald 2013 - 2015

April 2013

1. Innledning.....	3
1.1 Områdebeskrivelse	3
1.2 Planperiode.....	3
2. Status	3
2.1 Elgens arealbruk.....	3
2.2 Bestands-, kjønns- og alderssammensetning.....	3
2.3 Avskyting	6
2.4 Skog- og beiteskader	8
2.5 Kontroll	9
3. Målsettinger.....	9
3.1 Hovedmål	9
3.2 Delmål forvaltning	9
3.3 Delmål organisering og økonomi	9
4. Tiltak i planperioden	10
4.1 Tiltak forvaltning.....	10
4.1.1. Avskytingsstrategier.....	10
4.1.2 Beitetaksering.....	11
4.1.3 Skadeforebyggende tiltak	11
4.1.4 Kompetanseheving	11
4.1.5 Søknad om godkjenning av bestandsplan	11
4.2 Tiltak organisering og økonomi	11
4.2.1 Salg.....	11
4.2.2 Organisering	11
5. Gjennomføring og finansiering	11
6. Bestemmelser kun for Vormå Øst Utmarkslag	12
6.1 Organisering og økonomi.....	12
6.1.1 Organisering av jakta	12
6.1.2 Priser og økonomi	12
6.1.3 Lokal verdiskaping.....	12
6.2 Salg.....	12

Vedlegg: Elgjakt i Vormå Øst Elgvald

Avtale ang elgjakt i Vormå øst elgvalds område

Tillegg til pkt. 4.1.1. Avskyingsstrategier.

1. Innledning

1.1 Områdebeskrivelse

Planområdet dekker elgvaldets areal med et tellende areal for valdet på 68 133 dekar.

Valdet er delt i 4 jaktfelt; Fenstad Østre Jaktlag med 41 % , Jellum Jaktlag med 26 % , Vøyen Jaktlag med 20 % og Skansen Jaktlag med 13 % av arealet.

1.2 Planperiode

Planen gjelder for perioden 2013 – 2015

2. Status

2.1 Elgens arealbruk

Elgen innen valdet antas å være relativt stedegen.

I 2009 er det gjennomført felles beitetakst i 9 elgvald i 4 kommuner, området er 493 000 daa og omfatter Nordbygda, Vestsiden og Søndre Sand elgvald i Nord-Odal kommune og Oppstad og Ullern elgvald i Sør-Odal kommune, Eidsvoll allmenning, Østsiden og Høibråten elgvald i Eidsvoll kommune, Skogbygda og Vormå Øst elgvald i Nes kommune. Området antas å ha en felles elgstamme. Vormå-Storsjøen Elgregion ble dannet i 2011 og omfatter de vald som er nevnt ovenfor, minus Vestsiden og Søndre Sand elgvald. Området er drøyt 400.000 daa. Det tas sikte på å gjennomføre en ny beitetakst i 2014.

2.2 Bestands-, kjønns- og alderssammensetning

Elgbestanden i valdet og regionen har vært relativt stabil siste 10-årsperioden, men viser en nedadgående tendens siste 4 år. Beitetaksten viser at regionen har altfor stor elgtetthet i forhold til beitegrunnet. Ny takst i 2014 vil gi svar på om reduksjonen er tilstrekkelig.

Vist statistikk gjelder for valdet og er basert på tall fra hjorteviltregisteret.

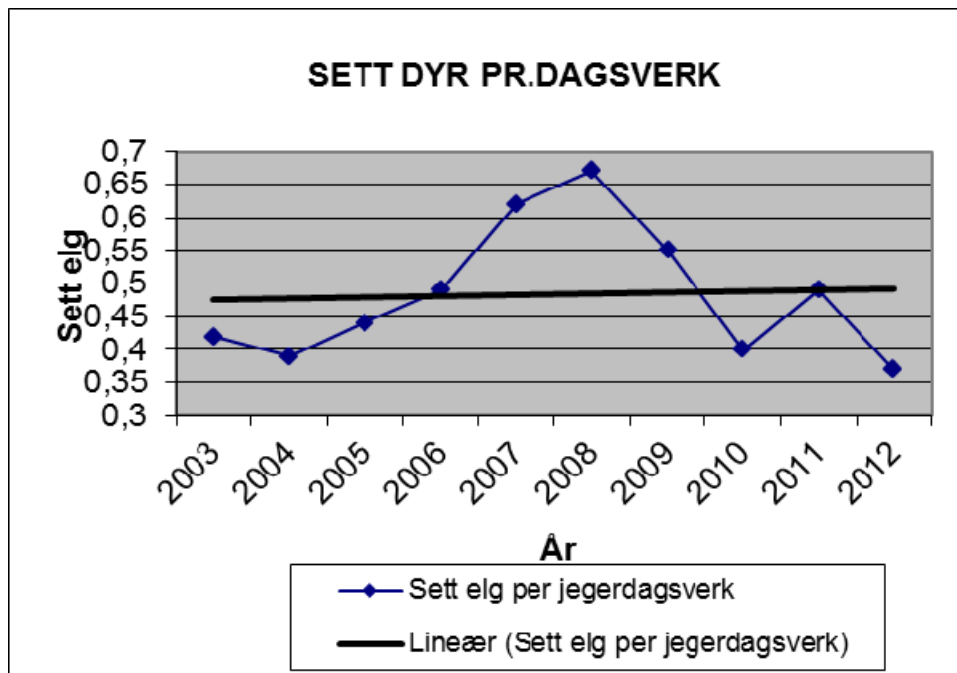

Fig 1. Sett elg pr dagsverk

Forholdet mellom sett ku pr okse er en indikator på okseandelen i elgbestanden. En relativt stor okseandel øker muligheten for flere fullvoksne okser, noe som igjen fører til flere oksekalver, tidligere kalvefødsler og dermed større slaktevekter. Forskningen anbefaler et ku/okse-forhold på ca 1.5. Trenden som vises i fig.2 tilsier at okseandelen bør økes.

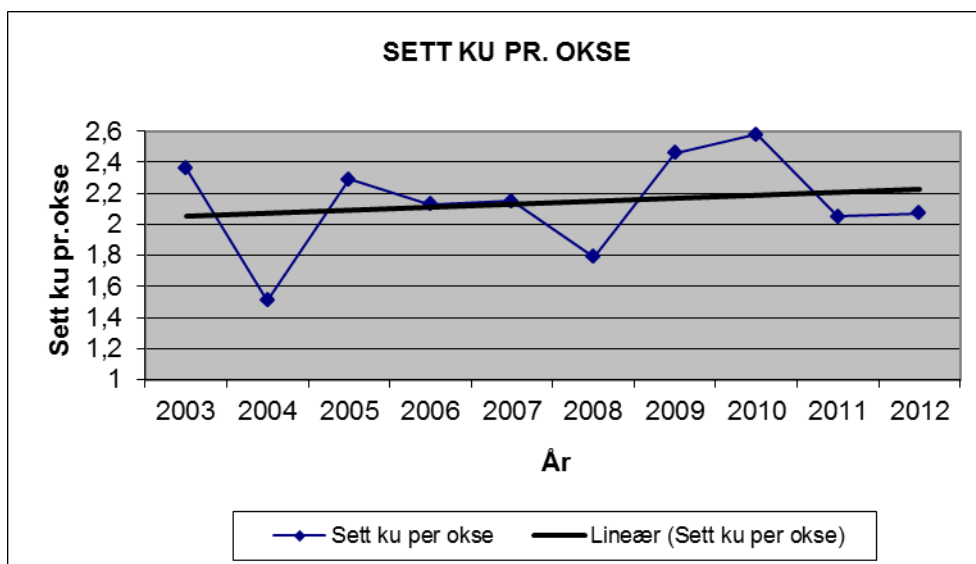

Fig 2. Sett ku/okse

En høy produksjon pr kalvku fører til mange kalver på en relativt beskjeden vinterstamme, noe som gir mindre beitetrykk i vinterhalvåret. Høy gjennomsnittsalder og størrelse på kuene

øker mulighetene for å oppnå høy kalveproduksjon pr ku. Dette sikrer man ved å skyte unge og små hunndyr. Trenden er svært stabil.

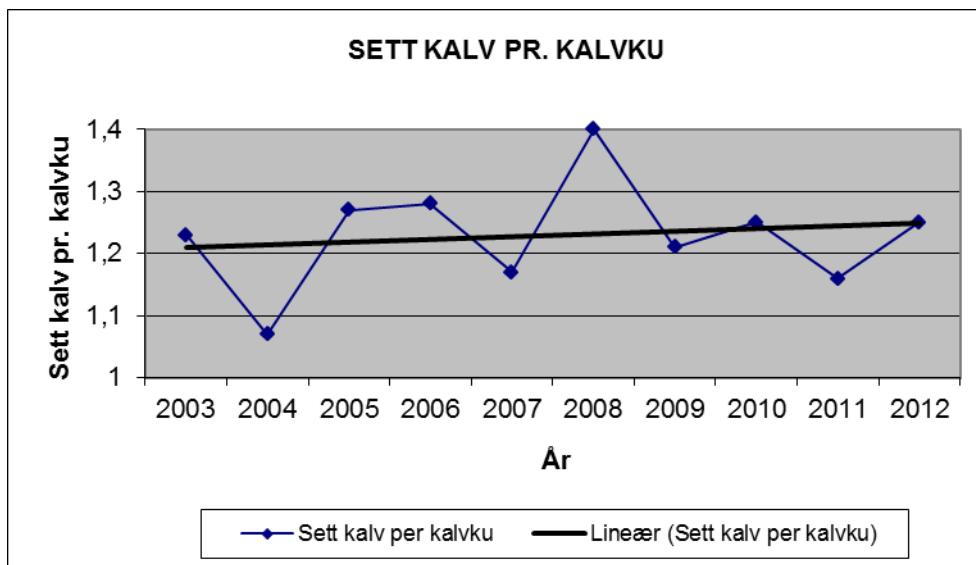

Fig 3. Sett kalv pr kalvku

Produksjonsevnen er relativt stabil i 10-årsperioden. Den bør være minst 0,7.

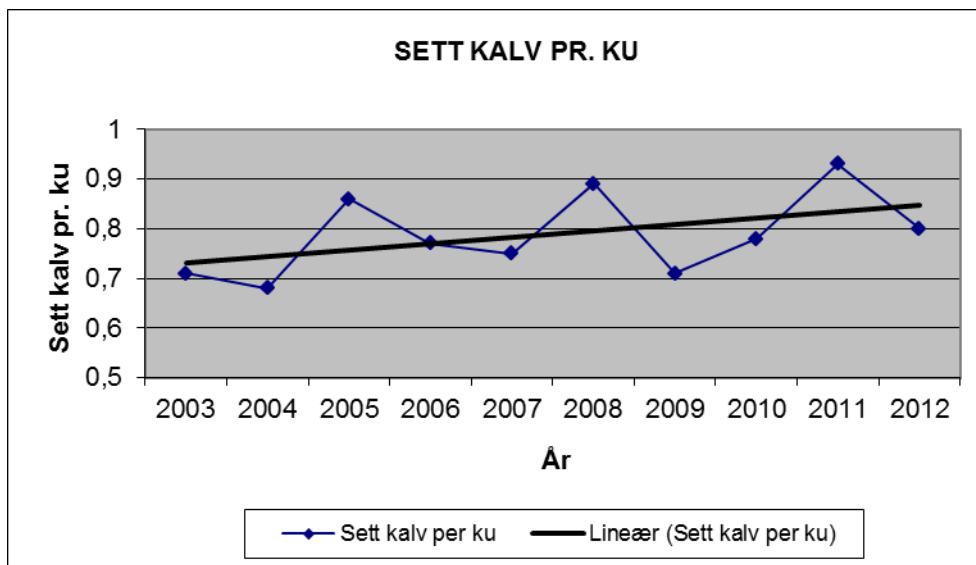

Fig 4. Sett kalv pr ku

2.3 Avskyting

Slaktevektene har holdt seg stabile i de 5 siste 3-års-periodene. Kalv- og ungdyrvektene bør holdes på dagens nivå og helst økes. Vektene for kviger har falt mye i siste 3-årsperiode (30 kg), men det kan skyldes et relativt spinkelt datagrunnlag. Kun 9 dyr inngår i vektstatistikken for kviger siste periode.

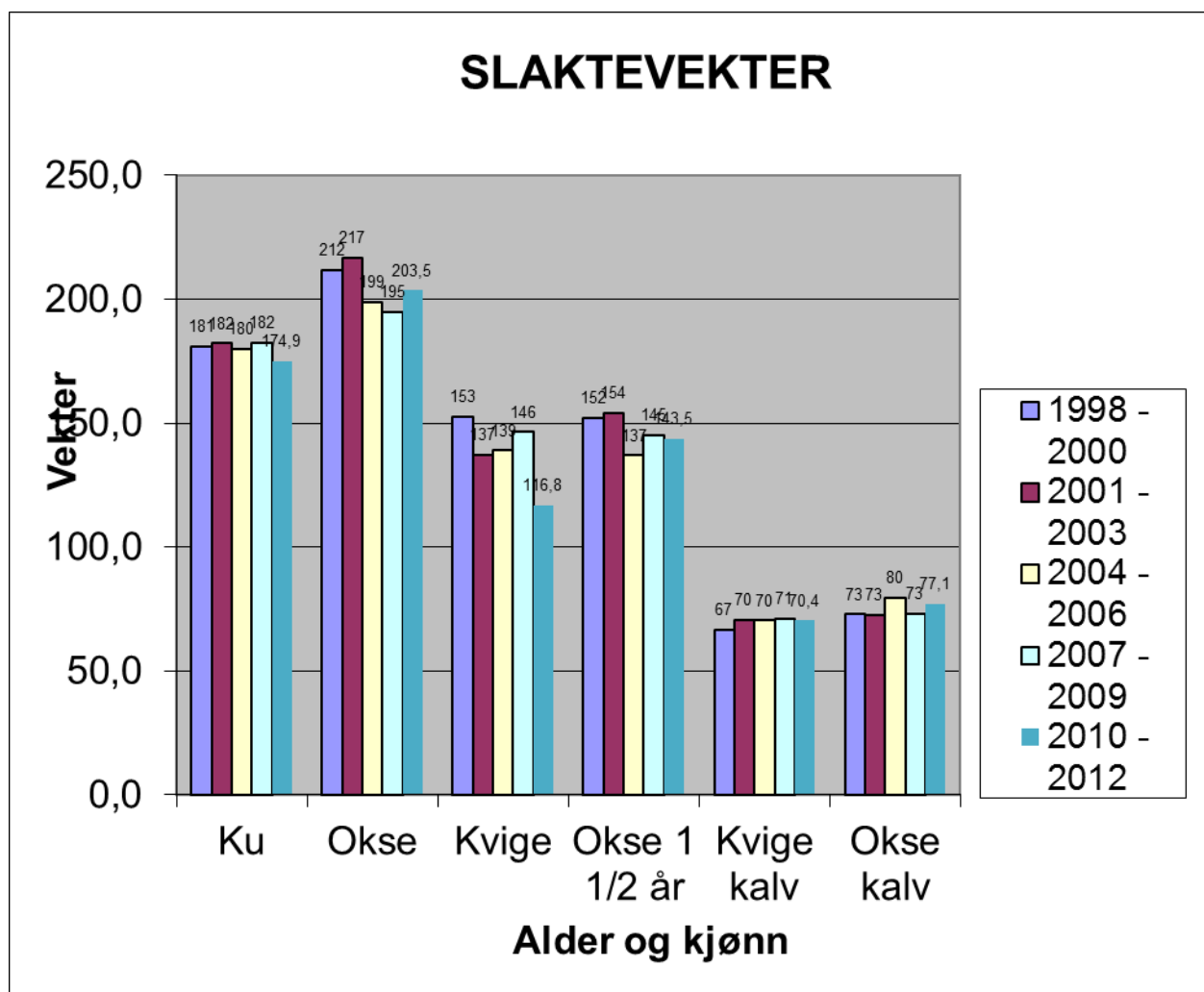

Fig 5 . Gjennomsnittlige slaktevekter for årene 1998 – 2012

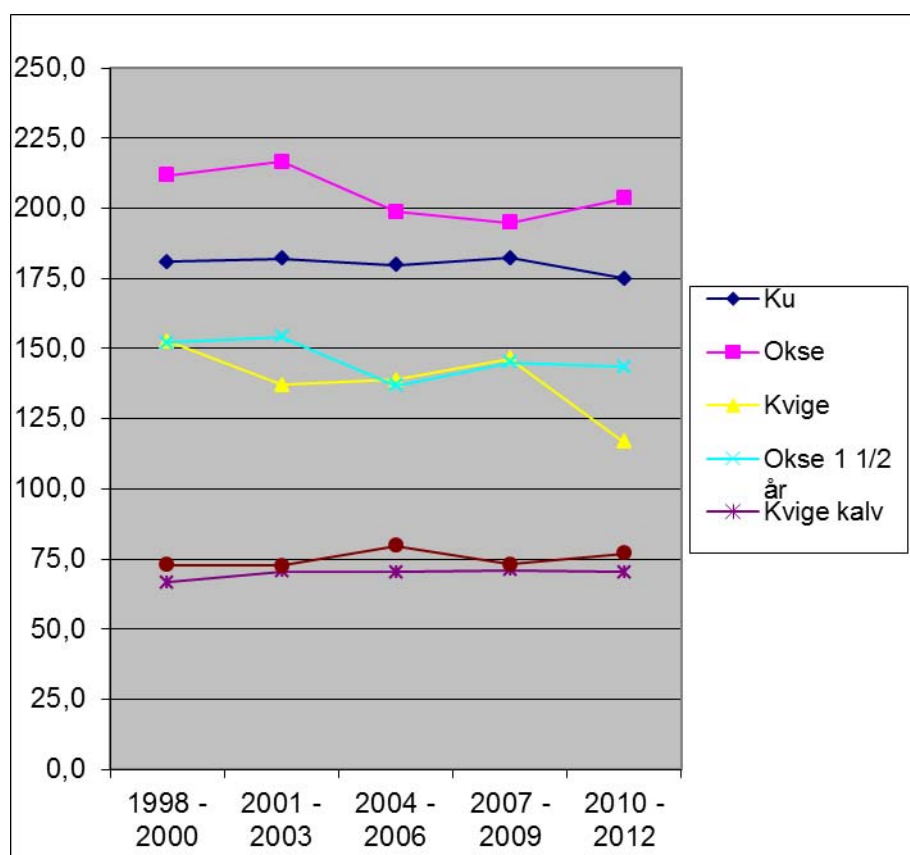

Fig 6. Slaktevekter

Tabell 1 Fellingsstatistikk 1999 – 2012

Fellingsstatistikk 1999 - 2012							
År	KU	Kvige	kukalv	Oksekalv	Okse 1½ år	Okse	Sum
1999	6	1	7	8	9	9	40
2000	7	3	6	12	8	8	44
2001	5	3	10	10	9	9	46
2002	9	3	9	9	5	11	46
2003	9	2	10	10	5	8	44
2004	3	3	8	6	2	4	26
2005	8	3	9	7	4	4	35
2006	8	4	6	11	4	7	40
2007	5	4	7	7	0	8	31
2008	5	2	10	7	11	6	41
2009	8	6	4	10	8	8	44
2010	6	5	7	8	8	7	41
2011	11	2	11	10	7	7	48
2012	9	2	12	10	2	7	42
Sum	99	43	116	125	82	103	568
% andel	17	8	20	22	14	18	100
	45 % hunndyr			55 % hanndyr			

2010 - 2012	26	9	30	28	17	21	131
% andel	20	7	23	21	13	16	100
	50 % hunndyr			50 % hanndyr			

3 eldre okser og 6 eldre kuer er nedklassifisert i siste 3-årsperiode Dette er gjort i samsvar med valdets nedklassifiseringsregler. I tillegg inngår flere trafikkskadde/drepte dyr i valdets ordinære kvote. (3 eldre kuer og 3 eldre okser)

2.4 Skog- og beiteskader

Tilgangen på vinterbeite i form av furu i hkl. II i Vorm-Storsjøen Elgregion er stor. Denne ressursen blir utnyttet av elgen i betydelig grad. Dette fører til svært betydelige skader for skogbruket. Man må frykte at furua sin vitalitet og produksjonsevne over tid vil svekkes dersom dagens beitepress opprettholdes. (sitat beitetakst side 6)

For furua ligger uttaksprosenten på 53 % den bør ikke overstige 35 % (beitetakst 2009)

2.5 Kontroll

Kontroll av felt elg utføres av utvalget for vilt og fisk, valdet er ansvarlig for at det legges til rette for en rask og effektiv kontroll.

3. Målsettinger

3.1 Hovedmål

Elgbestanden skal holdes på et nivå som ikke forringer det biologiske mangfoldet, som ivaretar og bedrer bestandens kvaliteter og gir et optimalt kjøttuttak uten at dette gir større verditap på framtidig tømmerproduksjon enn skognæringen kan akseptere. Hensynet til skader i trafikk og jordbruk skal holdes på et akseptabelt nivå. Salg av elgjakt skal gi grunneiere en langsiktig og god avkastning.

3.2 Delmål forvaltning

- Delmål 1: Framtidige verditap ved tømmerproduksjon skal holdes under 10 %
- Delmål 2: Holde beitingen på viktige vinterbeiteplanter under 35 % kvistuttak og skape gode vinterbeiter.
- Delmål 3: Bestandsstørrelsen skal stabiliseres på et nivå som beitegrunnlaget tilsier.
- Delmål 4: Ku/okse - forholdet basert på sett elg skjema skal ikke overstige 2,0
- Delmål 5: Kalv sett pr kalvku skal være minst 1,3
- Delmål 6: Slaktevekt på kalv/ungdyr bør minst være på dagens nivå.
- Delmål 7: Kalv sett pr ku skal være minst 0,8.
- Delmål 8: Andelen av store eldre okser skal økes

3.3 Delmål organisering og økonomi

- Delmål 1: Hente ut en markedspris samtidig som en ivaretar lokalbefolkningens mulighet til å delta
- Delmål 2: Utbytte pr dekar skal være minst på dagens nivå, i størrelsesorden 4- 5 kr pr dekar
- Delmål 3: Ivareta andre brukergruppers tilgang til utmarka, bl.a. gjennom samsjakt m/småviltjegere etter ca. 2 uker
- Delmål 4: Utvikle lokalt samarbeid med nabovald
- Delmål 5: Initiere og utvikle et regionalt samarbeid for stammevis forvaltning

4. Tiltak i planperioden

4.1 Tiltak forvaltning

4.1.1. Avskytingsstrategier

40 dyr felles årlig og fordeles på følgende måte:

Kalv/ungdyr (1 ½ år og yngre)	70 % *)
Eldre hanndyr (2 ½ år og eldre)	15 %
Eldre hunndyr (2 ½ år og eldre)	15 %

*)Uttak av kalv/ungdyr fordeles med 50 % på hver gruppe og hvert kjønn

Avskytningsplan med fordeling av dyr mellom jaktlagene etter vektall med areal som grunnlag:

	Areal		3-årsperiode			
	Dekar	%	Totalt antall dyr	Eldre okse *) 15 %	eldre ku 15 %	Kalv/ Ungdyr 70 %
FØJ	27 787	41	49	7 (2+5)	7	35
Jellum	18 016	26	31	5 (1+4)	5	21
Vøyen	13 518	20	24	4 (1+3)	4	16
Skansen	8 812	13	16	2 (1+1)	2	12
SUM	68 133	100	120	18 (5+13)	18	84

*) 1/3 av oksekvoten (dvs. 5 dyr i 3-årsperioden) tildeles som "frie" okser. 2/3 tildeles som "små okser", dvs. okser med 5 tagger eller mindre.

1. Elgvaldet holder tilbake deler av kvoten (ca. 20 %) for eventuell felling av "skadeelg" pålagt av viltneemnda eller for utdeling til jaktlagene senere i jakta dersom stammen tåler avskytingen. Trafikkdrept elg/annen avgang skal inngå i vurderingen før tilleggssdyr fordeles
2. Eldre okser med mer enn 5 tagger skal maks være 1/3 av oksekvoten.
3. Tvillingførende ku fredes, dette gjelder også begge kalvene de første 14 dager av jakta.
4. Det inngås forpliktende jegerkontrakter der konsekvensene ved feilskyting er beskrevet. Lagene kan på frivillig basis bytte dyr innbyrdes (se vedlegg)
5. Eventuell feilskyting ved et av lagene korrigeres ved neste års tildeling selv om dyret er byttet
6. Årlig møte holdes mellom elgvaldet og jaktlagene for å drøfte resultater av jakta og legge strategier for kommende jakt.
7. Årlig avvik skal ikke overstige 10 %, (dette gjelder både alder og kjønn.) og eventuelt tas ut som kalv/ungdyr eller ku. Ikke skutte dyr ("restkvote") bør tas ut påfølgende år.
8. Dyr 2,5 år og eldre med slaktevekter mindre enn 160 kg nedklassifiseres. Okse 2,5 år og eldre med 1 pigg på hver side av ellers uskadd gevir og vekt under 180 kg nedklassifiseres. Alle vekter er varmvekt. Nedklassifiseringen skal godkjennes av kommunen.

9. Kalver under 50 kg nedklassifiseres (Regnes ikke i tildelt kvote)

4.1.2 Beitetaksering

1. Beitetakst er gjennomført i 2009. Dette er gjort i samarbeid med nabovald i 4 kommuner i 2 fylker. Se vedlegg. Området som er taksert antas å ha en felles elgstamme. Beitetaksten skal gjentasi 2014. Dette er viktig for å ha kontroll med beiteressursen og for å se om iverksatte tiltak har virket.

4.1.3 Skadeforebyggende tiltak

1. Påvirke grunneiere til å tenke forbedring/skjøtting av vinterbeiter ved ungskogpleie og etablering av ny skog, for eksempel markberedning
2. Uttak av tildelt kvote skal være størst mulig i våre jordbruksområder. Tildelte eldre hunndyr skal felles i disse områdene

4.1.4 Kompetanseheving

Elgvaldet skal tilby relevante kurs for sine medlemmer for å øke kunnskapsgrunnlaget

4.1.5 Søknad om godkjenning av bestandsplan

1. Med hjemmel i Forskrift og retningslinjer om forvaltning av hjortevilt av 10. februar 2012, §19 søker Vormå øst elgvald om godkjenning av bestandsplan for perioden 2013-2015.

4.2 Tiltak organisering og økonomi

4.2.1 Salg

1. Topprissystemet med grunnpris og kilopris videreføres. Kilopris skal avspeile dyras verdi i bestanden
2. Dagens ordning med uteie til 4 lokale jaktlag videreføres og utvikles i planperioden
3. Ordningen med samsjakt videreføres.

4.2.2 Organisering

1. Utarbeide felles grunnlag for bestandsplan med Skogbygda elgvald
2. Elgregion dannet 2011.

5. Gjennomføring og finansiering

Tiltak	Ansvarlig	Kostnad	Finansiering
4.1.1 Avskyting	1, 2 Styret 3-8 Jaktlagene 6-8 Styret		
4.1.2 Beitetaksering	1 Styret og medlemmer		Gjennomført 2009 Ny takst 2014
4.1.3 Skadeforebyggende	1 Styret		Utmarkslaget

		2	Styret og jaktlagene	
4.1.4	Kompetanseheving	1	Styret og medlemmer	Medlemmer/utmarkslaget
4.1.5	Godkjenning av bestandsplan	1	styret	
4.2.1	Salg	1-3	Styret	
4.2.2	Organisering	1-2	Styret	

6. Bestemmelser kun for Vorma Øst Utmarkslag

6.1 Organisering og økonomi

6.1.1 Organisering av jakta

Jakta leies ut til 2 lokale jaktlag som består av ca. 70 % ikke-grunneiere. Ca 95 % av jegerne er bygdefolk.

6.1.2 Priser og økonomi

Omsetning av jakta har de siste år vært i størrelsesorden kr 200.000,-, noe som tilsvarer ca 4-5 kr/daa.

Dagens toprissystem med en grunnavgift og kilopris videreføres. Gjennom prinsippet for fastsettelse av kilopris ønsker utmarkslaget å premiere uttak av små dyr.

Grunnavgift betales innen jaktstart etter følgende satser (pr 2013):

- ungdyr kr 3.000,-
- voksent dyr kr 5.500,-

Kilopris (y) regnes ut i forhold til slaktevekt (x) etter følgende formel:

$$y = x/20 + 65,00$$

Prisen justeres pr januar hvert år med konsumprisindeksen. Prisen er eks. mva og fellingsavgifter.

6.1.3 Lokal verdiskaping

Markedet for salg av hele og halve dyr er begrenset. Derfor har begge jaktlagene bygd kjøle- og skjærerom for å ivareta en lokal ressurs på best mulig måte, både til eget bruk og for salg til grunneiere og andre.

6.2 Salg

Toprissystemet med grunnpris og kilopris videreføres. Kilopris skal avspeile dyras verdi i bestanden